

עפ"ת (באר שבע) 15643-09-24 - יעקב גוגה שי צ'יטושילי נ' מדינת ישראל

בית המשפט המחוזי בבאר שבע

עפ"ת 15643-09-24 צ'יטושילי נ' מדינת ישראל 20 נובמבר 2024

לפני כב' השופט הבכיר נתן זלוצ'ובר
המערער:
יעקב גוגה שי צ'יטושילי
על ידי ב"כ עו"ד אלמוג אזולאי
נגד

המשיבה:
מדינת ישראל
על ידי ב"כ עו"ד אביב דמרי

פסק דין

המדובר בערעור על פסק דינו של בית המשפט השלום לתעבורה.

בתאריך 17.01.2022 הוגש נגש המערער כתב אישום בגין עבירות של נהיגה בשכרות מכוח חזקת הסירוב ונהיגה בקלות ראש - עבירות בניגוד לסעיפים 62(2), 62(3), 64ב(ג), 64ד(א), 39א לפקודת התעבורה [נוסח חדש] תשכ"א-1961.

על פי עובדות כתב האישום, ביום 14.01.2022 נהג המערער ברכבו בבאר שבע בקלות ראש, כשהוא שיכור. המערער סירב למסור דגימת שתן לפי דרישת השוטר.

ביום 13.06.2023 הורשע המערער בעבירות לעיל (וזוכה מעבירה של נהיגה ללא פוליסת ביטוח) וביום 20.06.2024 ניתן גזר הדין בעניינו, במסגרתו הושתו עליו העונשים הבאים:

א. פסילה בפועל מלקבל ו/או להחזיק רישיון לתקופה של 28 חודשים.

ב. הפעלת פסילה מותנית בת 3 חודשים שהוטלה על המערער בתתע"א 8568-07-21 לריצוי במצטבר, כך שבסך הכל ירצה המערער עונש של 31 חודשי פסילה (מתקופת הפסילה נוכו 30 ימי פסילה מנהלית שריצה).

ג. מאסר על תנאי בן 3 חודשים למשך 3 שנים בל יעבור המערער עבירה של נהיגה בשכרות, תחת

השפעת אלוהול או סמים או נהיגה בזמן פסילה.

ד. פסילה מותנית בת 6 חודשים למשך 3 שנים, בל יעבור המערער את העבירות בהן הורשע או עבירות המפורטות בתוספת הראשונה והשנייה לפקודת התעבורה.

ה. התחייבות בסך 5000 ₪ להימנע במשך שנתיים מביצוע עבירה של נהיגה בשכרות, תחת השפעת אלוהול או סמים או נהיגה בזמן פסילה.

בית המשפט קמא קבע, כי יש לדחות את טענת ההגנה כי השוטרים לא דרשו מהנאשם למסור דגימת שתן אלא רק שאלו אם הוא מסכים וכי לא הסבירו לו את משמעות הסירוב.

בית המשפט קמא ציין, כי השוטר קמר מילא דוח פעולה באכיפת איסור נהיגה בשכרות (ת/9) וסימן בסעיף 8 את הדברים הבאים:

"דרשתי מהנהג הנ"ל את הסכמתו לתת דגימת שתן והסברתי לו כי מטרת נטילת הדגימה הינה לשם איתור סמים או תוצרי חילוף חומרים של סמים בגופו. בנוסף, הסברתי כי נהג רכב או מורה נהיגה החשוד כשיכור מאלוהול או מסמים מסוכנים ומסרב לדרישת שוטר למסור דגימת דם או שתן לבדיקה, רואים אותו כמי שעבר עבירה של נהיגה בשכרות שעונשה פסילה בפועל שנתיים לפחות ועונשים נוספים הקבועים בחוק. הנהג חתם בפני כי הוסברו לו מטרת נטילת הדגימה ומשמעות הסירוב להיבדק וכי לאחר שהוסברו לו הדברים הוא מסרב למסור את הדגימה המבוקשת לבדיקה".

עוד צוין, כי בשעה 21:58 הודיע השוטר למערער כי הוא רשאי לחזור בו מהסירוב ולהיבדק בתוך ה-5 דקות הקרובות.

המערער אישר את הדברים בחתימתו על גבי הטופס ת/9 וחתם לא רק בסופו אלא גם בסיומו של סעיף 8 בטופס. בית המשפט קמא קבע כי בכך התקיימו כל דרישות החוק גם לגבי הדרישה למסור דגימה וגם לגבי ההסבר הנדרש ביחס למשמעות הסירוב ודחה את טענת המערער כי הטופס ת/9 לרבות סעיף 8 נחתם על ידי המערער מבלי שכלל הוקרא לו. בית המשפט קמא הסכים כי בסרטונים ממצלמת הגוף לא מתועדת הקראת סעיף 8 למערער, אך קבע כי אין בכך כדי ללמד שהטופס לא הוקרא לו שכן הסרטונים לא מתעדים את האירוע מתחילתו עד סופו. הסרטון השני מסתיים בשעה 21:55:29 בכך שהמערער נשאל על ידי השוטר "אתה יכול לבצע את הבדיקה?" והשיב בחיוב. בסרטון השלישי אשר מתחיל בשעה 21:58:38, השוטר אומר למערער שהשעה 21:58 וכי יש לו עד השעה 22:05 להתייעץ עם עו"ד ואם עדיין יסרב למסור דגימה, זה יחשב כסירוב.

בית המשפט קמא קבע, כי בין הסרטונים חלפו 3 דקות שאינן מתועדות וזה די והותר זמן המאפשר להקריא למערער את סעיף 8. עוד ציין כי הסרטונים גם לא תיעדו את השלב בו חתם המערער על

הטופס ואין חלוקת שהמערער חתם עליו.

בית המשפט קמא דחה את טענת ב"כ המערער, כי הטופס נחתם על ידי המערער בשלב מאוחר לאירוע, ציין כי אין לכך בסיס עובדתי ושטענה זו כלל לא הוצגה לשוטרים ושהמערער בחר שלא להעיד במשפטו ולא טען זאת בשום שלב.

בית המשפט קמא דחה את טענת ב"כ המערער כי כפי שציין השוטר בדו"ח את השתלשלות האירועים בין הסרטון השני לשלישי, עת סירב המערער למסור את הדגימה, כך היה מציין במפורש שהקריא למערער בזמן הזה את האמור בסעיף 8 בת/9 לו היה עושה זאת.

בית המשפט קמא הדגיש כי השוטר לא נחקר על כך וקבע כי אין כל סיבה שהשוטר יתעד את המתועד בת/9 בדו"ח פעולה בשנית, עוד קבע כי עדויות השוטרים אמינות וציין כי ישנם חיזוקים נוספים לקביעותיו באשר לדרישה לבצע את הדגימה ולכך שהוסברה למערער משמעות הסירוב:

- ניתן להתרשם מצפיה בכל הסרטונים כי השוטרים דורשים מהמערער למסור דגימה, הגם שלא נקטו לשון "אתה נדרש", אך מהטון שבו נאמרו הדברים ומהקשרם ברור שמדובר בדרישה ולא בהצעה ופעם אחר פעם מסבירים למערער כי אם יסרב הוא צפוי לסנקציות.

- בהודעתו של המערער במשטרה אישר המערער שהשוטרים דרשו ממנו להיבדק וסירב פעם נוספת למסור דגימת שתן.

- המערער בחר שלא להעיד ויש בכך כדי לחזק את משקל הראיות של התביעה.

נימוקי הערעור:

- העבירה בה הורשע המערער היא עבירה של נהיגה בשכרות מכח חזקת הסירוב. על מנת לבסס חזקה זו יש להוכיח באופן מפורש כי היתה "דרישה" לבצע את הבדיקה וכי למערער "הוסברה משמעות הסירוב". תנאים שלא התקיימו במקרה זה.

- שגה בית המשפט קמא כשקבע כי הגם שהשוטרים לא נקטו לשון "אתה נדרש", טון דבריהם והקשרם נאמרו בבחינת דרישה.

- שגה בית המשפט קמא בכך שראה בסנקציות הצפויות למערער, כפי שנאמרו לו, הסבר כדין, הגם שאף סנקציה שנאמרה אינה עולה כדי ההסבר הנדרש בחוק.

- על מנת שהמשיבה תצא ידי חובתה עליה להוכיח כי ניתן הסבר או אזהרה כעולה מלשון סעיפי החוק וההסברים בדבר משמעות הסירוב שניתנו למערער לא עומדים בדרישות החוק.

- נוכח העובדה שלצד הסירוב עומדת סנקציה של שנתיים פסילה לפחות הרי לכל הפחות יש ליתן הסבר מפורש ובכלל זה את הסנקציה העונשית על מנת שייראה מבחינת החוק כמי שקיבל החלטה מושכלת בבואו להקים עליו את החזקה המשפטית.

- שגה בית המשפט קמא שנתן פרשנות רחבה לרכיבי הדרישה וההסבר כדין, שכן יש לפרש את הוראות החוק בצמצום ככל שהן פוגעות בזכויות המערער.

- מהסרטונים המתעדים את האירוע לא נצפה דו"ח הפעולה באכיפת נהיגה בשכרות (9/ת) ולא עולה כי השוטר הקריא למערער את סעיף 8 בת/9.

- שגה בית המשפט קמא שהשלים את רכיב הדרישה בחקירת המערער בכך שכאשר נשאל בחקירתו האם השוטרים דרשו ממנו לבצע בדיקת שתן והשיב בחיוב. המערער לא יכול להכשיר מה שלא היה.

- שגה בית המשפט קמא כשקבע כי האמור בסעיף 8 הוקרא בין הסרטונים השני והשלישי, שכן הדבר כלל לא נטען על ידי המשיבה והעד קמר לא העיד על כך.

- שגה בית המשפט קמא בכך שדחה את טענת המערער כי ת/9 נחתם לאחר האירוע. שכן, בהתאם לעדותו של השוטר קמר, אם הקריא "אחד לאחד" מה שכתוב שם, היינו אמורים לשמוע זאת בסרטון ואין זה כך. לפיכך, לא ניתן לשלול את טענת המערער שת/9 לא נחתם במועד הרשום בו והספק בעניין זה עומד לחובת המשיבה.

- שגה בית המשפט קמא בכך שזקף את היעדר התייעוד במצלמות הגוף לחובת המערער. השוטר הפסיק והדליק את המצלמה בהתאם לרצונו ולא תיעד בכתב את שהיה בתווך, בניגוד לנוהל מצלמות הגוף של משטרת ישראל.

- משלא הוכחה החזקה כלפי המערער, ממילא לא הועבר אליו הנטל ולפיכך העובדה שלא העיד לא מעלה ולא מורידה.

- בדיון היום ב"כ המערער, חזר בעיקרון על האמור לעיל וב"כ המדינה ביקש לא להתערב בפסק-דינו של כב' בית המשפט קמא.

דין והכרעה

הכרעת הדין של בית המשפט קמא מבוססת על קביעות עובדתיות, מהימנות העדים שהעידו לפני בית המשפט קמא וניתוח הראיות שהוצגו לפניו.

מקרה זה לא נכנס בגדר המקרים הנדירים המצדיקים התערבות ערכאת ערעור בקביעות מהימנות וממצאי עובדה של הערכאה הדיונית.

ראו לעניין זה ע"פ 7388/20 עמירם בן אוליאל נ' מדינת ישראל:

"הלכה ידועה היא, כי ערכאת הערעור תימנע מלהתערב בממצאי העובדה והמהימנות של הערכאה הדיונית. לערכאה הדיונית נתון יתרון אינהרנטי להתרשם, באורח ישיר, מן העדים שהופיעו בפניה, מאופן מסירת עדותם, מהתנהלותם על דוכן העדים, ומשפת גופם: "כל אלה, מאפשרים לערכאה הדיונית לתור, באופן מיטבי, אחר "אותות האמת" המתגלות בעדויות. זאת, בעוד שמסקנותיה של ערכאת הערעור מתבססות, בדרך כלל, על החומר הכתוב המונח לפניה...".

האם התקיימו תנאי סעיף 64ב(2) לפקודת התעבורה?

הסעיף קובע:

"שוטר רשאי לדרוש מנוהג רכב או מממונה על הרכב, שהיה מעורב בתאונת דרכים או שיש לשוטר חשד סביר כי הוא שיכור, לתת לו דגימת שתן או דגימת דם לשם בדיקה אם מצוי בגופו אלכוהול ובאיזה ריכוז, או אם מצוי בגופו סם מסוכן או תוצרי חילוף חומרים של סם מסוכן...".

סעיף 64ב(2) לפקודת התעבורה קובע כי:

"שוטר הדורש מנוהג רכב או מממונה על הרכב לתת לו דגימת נשיפה, דגימת שתן או דגימת דם, לפי הוראות סעיף זה, יודיע לו את מטרת נטילת הדגימה, יבקש את הסכמתו, ויסביר לו את המשמעות המשפטית של סירוב לתת דגימה, כאמור בסעיף 64ד".

סעיף 64ד(א) לפקודת התעבורה קובע, כי:

"סירב נוהג ברכב... שבסעיף 64ב... לתת דגימה... לפי דרישת שוטר, יראו אותו כמי שעבר עבירה לפי סעיף 62(3)...".

סעיף 62(3) קובע:

העובר אחת העבירות האלה, דינו - מאסר שנתיים...

(3) הוא שיכור בהיותו נוהג רכב, או בהיותו ממנוהג על הרכב, בדרך או במקום ציבורי; לענין זה, "שיכור" ו"ממנוהג על הרכב" - הגדרתם בסעיף 64ב;

במקרה זה כאמור טוען ב"כ המערער, כי לא התקיימו התנאים הקבועים בסעיף 64ב(2)

שהם דרישה לביצוע הבדיקה והסבר בדבר המשמעות המשפטית של סירוב לבצעה.

איני מקבל את טענות ב"כ המערער.

בית המשפט קמא נימק בהרחבה את קביעתו כי התקיימו דרישות החוק גם לגבי הדרישה למסור דגימה וגם לגבי ההסבר הנדרש ביחס למשמעות הסירוב ולא מצאתי כי יש להתערב בקביעותיו אשר מבוססות היטב בראיות.

ראשית, המערער חתם ליד סעיף 8 בדו"ח הפעולה באכיפת איסור נהיגה בשכרות, שלשוננו כמפורט לעיל.

לכך שהמערער בחר לא להעיד במשפטו יש השלכות ראייתיות לחובתו. איני מקבל את טענת ב"כ המערער, כי הטופס נחתם מבלי שהוקרא למערער או שנחתם בשלב מאוחר יותר לאירוע - המדובר בטענות שאין להן בסיס בראיות, הן לא נטענו על ידי המערער, אשר בחר שלא להעיד במשפטו והשוטר אף לא נחקר לגבי האפשרות כי הטופס נחתם בשלב מאוחר יותר.

שנית, מסרטון מצלמת הגוף עולה, כי השוטר אמר למערער, בין היתר, **"במידה שתסרב, בית המשפט יראה אותך כמי שנהג תחת השפעת סמים וכל החובות שחלות בחוק על מי שנהג תחת השפעת סמים חלות עליך"**.

בהכרעת הדין פירט בית המשפט קמא אמירות נוספות אשר יש בהן להעיד על דרישת השוטר מהמערער לבצע את הבדיקה, שיש בהן כדי לקיים את היסודות הנדרשים בחוק.

ראו לעניין זה רע"פ 6006/15 נמרוד משה נ' פרקליטות צבאית - מדינת ישראל :

"גם אם כל שהוסבר למבקש הוא שעקב סירובו יראו בו כמי שנהג בשכרות, ללא שפירטו בפניו את העונש הקבוע בחוק, הרי שבנסיבות אלה די בכך".

ראו גם רע"פ 155/09 אלי בוארון נ' מדינת ישראל:

"המבקש טוען אך טענה אחת, והיא כי לא הוסברה לו ההשלכה העונשית של סירוב לבצע בדיקת שכרות. בית משפט השלום לתעבורה קבע כממצא שבעובדה כי הוסבר למבקש כי בסירובו לבצע את הבדיקה ייחשב הוא כמי שנהג בשכרות. מקובלת עליי קביעתו של בית משפט השלום כי לא הייתה חובה על אותו שוטר לציין את סוג הענישה שצפוי לה המבקש, שכן אותו שוטר לא יכול לדעת מהו העונש אשר יוטל על המבקש בבית המשפט, הסבר שהתקבל אף בבית המשפט המחוזי" (ראו גם רע"פ 7217/08 עודד נוני נ' מדינת ישראל)

ודוק, המערער אף נשאל בחקירתו במשטרה האם השוטרים דרשו ממנו לבצע בדיקת שתן לגילוי סמים והשיב: "נכון".

אין המדובר ב"מזור בחקירת המערער כדי להכשיר את רכיב הדרישה", כפי שטען ב"כ המערער. המדובר באמירה שיש בה כדי להצביע על הלך הרוח של המערער והבנתו בזמן אמת את דברי השוטרים - האם סבר כי הוא נדרש לבצע בדיקה, על כך ענה המערער בחיוב.

אדגיש, כי הגם שהמחוקק נוקט לשון "שוטר רשאי לדרוש מנוהג רכב", אין הכרח כי השוטר ינקוט דווקא בלשון "דורש".

איני מקבל את טענת ב"כ המערער, כי "גם אם שוטר ירים קולו אפילו לכדי צעקה או ידבר בדיקציה סמכותית ובאסרטיביות וישאל האם אתה מוכן, עדיין לא תהפוך השאלה לדרישה, מנגד שוטר שיאמר אני דורש ממך בקולו, אפילו בנימוס ובשקט, תהיה זו דרישה כחוק".

כל בקשה של שוטר מאזרח לבצע פעולה, במסגרת החוק, היא בגדר דרישה שיש לקיימה ואין כל חשיבות לשאלה באיזה אינטונציה נאמרה הדרישה או האם השוטר אמר במפורש כי הוא "דורש" מהנהג לבצע את הבדיקה, כל עוד ומהשיח בין השוטר לנהג עולה כי הוא מתבקש לבצע בדיקה ואם לא יבצעה ייחשב הוא כמי שנוהג בשכרות/תחת השפעת סמים.

במקרה זה כאמור, מתקיימים התנאים האמורים.

לאור האמור, אני דוחה את הערעור על הכרעת הדין.

באשר לערעור על גזר הדין, לא מצאתי כי יש להתערב בעונש שהושת על המערער בנסיבות העניין.

הכלל הוא שערכאת הערעור תימנע מהתערבות בחומרת העונש שקבעה הערכאה הדיונית, זאת למעט במקרים חריגים בהם נפלה בגזר הדין טעות מהותית, או מקום שבו העונש שהוטל חורג באופן קיצוני ממדיניות הענישה הנוהגת (ראו לעניין זה (ע"פ 8668/11 פלוני נ' מדינת ישראל, ע"פ 3265/12 פלוני נ' מדינת ישראל, ע"פ 4498/14 גרידיש נ' מדינת ישראל).

הפסיקה התייחסה רבות לחומרה הנעוצה בביצוע עבירות של נהיגה בזמן שכרות ולא בכדי קבע המחוקק עונש פסילה מינימאלי לעבירה זו בסעיף 39א לפקודת התעבורה, ראו לעניין זה רע"פ 3638/12 קרין ווקנין נ' מדינת ישראל:

"הנהיגה בשכרות היא מן הרעות החולות שבכביש, שסכנתן בצדן ועלולות לגרום

לאסונות, בחינת "מכונת מוות נעה". ההחמרה היא גישת המחוקק, וסטיה ממנה היא חריג, והמחמיר אינו מפסיד".

ראו גם רע"פ 2829/13 מור מוריאל נ' מדינת ישראל:

"...מן הראוי לחזור על דברים שנאמרו על-ידי לא אחת, כי נהיגה בשכרות הינה אחת מן הסיבות המרכזיות לגרימתן של תאונות דרכים, דבר המסכן את שלום הציבור ופוגע בביטחונו. אשר על כן, מדיניות הענישה בעבירות אלה, מחייבת את בית-המשפט לנהוג ביד קשה בנהגים שיכורים - תהא רמת האלכוהול בדמם, אשר תהא (ראו, לעניין זה, רע"פ 861/13 פנאדקה נ' מדינת ישראל [פורסם בנבו] (6.2.2013); רע"פ 3343/04 נפתז'י נ' מדינת ישראל [פורסם בנבו] (16.5.2004)). אשר על כן, לא בכדי בחר המחוקק להגביל את שיקול דעתו של בית-המשפט, בקובעו בסעיף 39א לפקודת התעבורה עונש פסילה מינימלי, בגין הרשעה בעבירה של נהיגה בשכרות".

עיון בגזר הדין של בית המשפט קמא מעלה כי מתחם העונש שקבע הינו סביר בנסיבות העניין ומתיישב עם הפסיקה הנוגעת לעבירה זו:

ראו רע"פ 4624/13 קוזניצוב נ' מדינת ישראל (27.8.13) - המערער הורשע בהעדר בעבירה של נהיגה בשכרות מכוח סירוב, נדון ל-24 ח' פסילה ועונשים נוספים. רע"פ 7980/17 אלחסאנת אעסם נ' מדינת ישראל (19.12.17) - המערער הורשע בעבירה של נהיגה בשכרות מכוח סירוב, נדון ל-28 ח' פסילה. רע"פ 3507/11 יעקב קובי ימין נ' מדינת ישראל (30.6.11) - הורשע בהעדר בעבירה של נהיגה בשכרות, ונדון ל-24 ח' פסילה ועונשים נוספים. רע"פ 4047/11 שלמה לייני נ' מדינת ישראל (4.7.11) - הורשע בהעדר בעבירה של נהיגה שכרות ונדון ל-24 ח' פסילה ועונשים נוספים; רע"פ 3910/11 סימון ספיאשוילי נ' מדינת ישראל (30.5.11) - הורשע בעבירה של נהיגה בשכרות ונדון ל-30 ח' פסילה. תת"ע (ב"ש) 1773-09-21 מדינת ישראל נ' אחמד גריביע- הורשע על פי הודאתו בביצוע שתי עבירות של נהיגה במצב של שכרות. בית המשפט קבע כי מתחם הענישה צריך להתחיל ב-30 חודשי פסילה בפועל (נוכח רף האלכוהול בתיק המצורף) ונכון שיגיע עד ל-50 חודשי פסילה נוכח כמות האלכוהול החריגה בתיק המצורף. ביחס לרכיב המאסר, זה צריך לנוע בין מאסר על תנאי ועד ל-6 חודשי מאסר בפועל. בית המשפט השית על הנאשם עונש של חודשיים מאסר לריצוי בדרך של עבודות שירות, לצד 48 חודשי פסילה בפועל.

ראו גם רע"פ 2238/09 מראדי נ' מדינת ישראל - המערער הורשע בעבירה של נהיגה בשכרות מכוח סירוב להיבדק בבדיקת נשיפה וכן בעבירות של נהיגה ללא רישיון נהיגה תקף ונהיגה ללא ביטוח. בית המשפט לתעבורה גזר עליו עונש של שישים ימי מאסר בפועל, שלא ירוצו בעבודות שירות; 36 חודשי פסילה לצד עונשים נלווים. בית המשפט עמד בגזר דינו על כך שזוהי הפעם השנייה שהמבקש מורשע בעבירה של נהיגה בשכרות, ועל כך שעומדות לחובתו הרשעות בארבעים ואחת עבירות, הכוללות עבירות תעבורה רבות. בית המשפט העליון דחה את בקשת

רשות הערעור וקבע:

"עברו הפלילי של המבקש, כמו גם העובדה שזו הפעם השנייה בתקופה קצרה שהוא מורשע בעבירה של נהיגה בשכרות, מצדיקים, לכל הפחות את העונש שנגזר עליו, ולא ניתן לומר כי מדובר בעונש שחורג לחומרא".

במקרה זה, למערער עבר פלילי בעבירות סמים בהן הורשע בשנת 2016 ו-2017 בבית הדין הצבאי, כן צבר לחובתו 4 הרשעות קודמות בתחום התעבורתי, כאשר אחת מהן בעבירה של נהיגה תחת השפעת משקאות משכרים, כאשר הוא נוהג משנת 2019.

לאור האמור, אני דוחה גם את הערעור על גזר הדין.

תוצאת האמור היא כי הערעור נדחה.

בנוסף לכך שהצדדים יוכלו לראות את פסק הדין, עם חתימתו, בנט המשפט, המזכירות מתבקשת גם לשלוח להם עותק.

**ניתן היום, י"ט חשוון תשפ"ה, 20 נובמבר 2024,
בהעדר הצדדים.**

**נתן זלוצ'ובר, שופט
בכיר**